

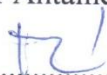
Javaslat a

„Fabricius Tolnai István dékán, orvos-tudós és tanár élete”

Tolna¹ vármegyei értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Reiter Antalné

Tolna, 2025.06.23

¹ Kérjük, adja meg, melyik vármegyei értéktárba kezdeményezi a felvételt.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Tolnai Városszépítő Alapítvány

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Reiter Antalné
Levelezési cím: 7130 Tolna, Lehel u. 19/B
Telefonszám: +3620 325 3106
E-mail cím: reitergy@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

Fabricius Tolnai István dékán, orvos-tudós és tanár élete

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:²

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ <u>kulturális örökség</u>	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- ☐ igen
amely nemzetiség:³
- ☐ nem

4. A vármegyei értéktárba felvételre javasolt nemzeti értéket tartalmazó települési/tájegységi értéktár megnevezése és a felvétel dátuma:

Tolna, 2025. 06. 26.

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

Tolnától Kolozsvárig

Fabricius Tolnai István dékán, orvos-tudós és tanár élete

(született 1630-ban Tolnában – meghalt 1690. március 25-én Kolozsváron) Séllyei János, Tolna vidéki város bírása, Tolnai István Fabricius, dékán, orvos-tudós és tanár a középkorban apja volt. Tolnai Fabricius Tolnán kezdte tanulmányait, majd Nagyecsedre és Nagyváradon folytatta és fejezte be, (Oradea) majd rektorként dolgozott Nagyszalontán. 1655. május 15-től a sárospataki kollégiumban vezette a tanulmányokat. Tanulmányai befejezése után 1656 augusztusa és decembere között főpapként szolgált. Ezután két évig Tarcalon tanított. Zarándokútját Lorantffy Susanna anyagilag támogatta. 1658-ban Utrechtben, 1659. április

² Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

³ Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

11-től Franekerben, majd szeptember 30-tól a groningeni egyetemen tanult. Filozófiát, teológiát tanult, és orvosi tanulmányokat is folytatott. 1660 végén ő is Angliába emigrált, majd 1662 körül visszatért Magyarországra, ahol először kézdivásárhelyi (Széker-Neumarkt) lelkésznek, rövid idő múlva pedig a kézdi egyházmegye dékánjának nevezték ki. 1665-től Kolozsváron tanár volt, tant és logikát tanított. 1667-ben a fejedelem át akarta helyezni a székelyudvarhelyi (Oderhellen) egyházmegyébe, de a kolozsvári diákság kérésére engedélyezték számára a tanítás folytatását, és csak 1685-ben helyezték át a kolozsvári lelkészi hivatalba. A diákság közbenjáró levelet küldött patrónusának, Teleki Mihálynak, kérve, hogy Tolnai Fabricius István folytathassa a tanítást. A kolozs-kalotai egyházmegye 1689-ben dékánná választotta, de 1690. március 25-én meghalt.

6. Indoklás a vármegyei értéktárba történő felvétel mellett:

Tolnai Fabricius István Tolnán született, Atyja, Séllyei István Tolna mezőváros bírása is volt, anyja pedig Gergely Ilona. Tanulmányait Tolnán kezdte, de a következő években – talán csak maga Tolnai, talán az egész család – úgy döntött, hogy elhagyják a pusztuló mezővárost és a keleti országrészben kezdenek új életet. Tolnai Fabricius Tolnán kezdte tanulmányait, majd Nagyecsedre és Nagyváradra folytatta és fejezte be. Ezt követően a munkássága és gazdag életútja alapján javasolom mind nemzedékünk, mind a jövő nemzedék számára, hogy megismerje történelmünk egy részét.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

A WOSINSKY MÓR MEGYEI MÚZEUM ÉVKÖNYVE • XLIII. (2021) 87–111.
DOI: / Balázs Kovács Sándor /

https://womm.hu.wmmm.hu/letoltes/adatok/xliiii_evkonyv_05---balazs-kovacs-sandor.pdf

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

www.tolnaiseta.eu

III. MELLÉKLETEK

1. A vármegyei értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés m) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat
4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról
5. A nemzeti érték felvételéről a 4. pontban megjelölt értéktárba felvevő döntés másolata